

دانشگاه گوارا، دانشکده علوم اجتماعی

نشریه کارآفرینی در کشاورزی

جلد پنجم، شماره سوم، پاییز ۱۳۹۷

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

دانشگاه کارآفرین و نقش آن در پیشبرد و تحقق اقتصاد مقاومتی در شرایط تحریم

نادر نادری^۱ و بهنوش سیفی رسولیان^{۲*}

^۱ استادیار گروه مدیریت و کارآفرینی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد کارآفرینی گرایش سازمانی، دانشکده علوم اجتماعی، دانشگاه رازی

تاریخ دریافت: ۱۳۹۷/۰۵/۰۶؛ تاریخ پذیرش: ۱۳۹۷/۰۸/۲۰

چکیده

کشور ایران که سیاست اقتصاد مقاومتی را انتخاب نموده مکلف به نوآوری و کارآفرینی در عرصه‌های جدید اقتصادی است، و برای تحقق اقتصاد مقاومتی آمادگی نهادهای اقتصادی و تعامل و همکاری میان دولت و مردم ضروری است. دانشگاه کارآفرین می‌تواند به عنوان کانون اصلی تربیت نیروی انسانی متخصص و آموزش دیده، با برخورداری از ایده‌ها و اندیشه‌های نو، هر لحظه در شریان‌های حیاتی جامعه که حرکت رو به رشدی دارند، نیروی نوینی را تزریق کند و جامعه نیز با به کار بستن ایده‌های نوظهور دانشگاهیان می‌تواند اندیشه توسعه را محقق سازد. از آنجایی که عموماً استراتژی‌های دانشگاهی وارد سازمان‌های تصمیم‌گیر و سپس وارد نهادهای اجرایی می‌شوند، بهترین مکان برای پرداختن و تنویر کردن ایده‌ها دانشگاه‌ها هستند. مطالعه حاضر، از مرور ادبیاتی گسترده در متون موجود و کارهای علمی انجام شده در حوزه دانشگاه کارآفرین و اقتصاد مقاومتی استخراج شده است. این پژوهش به بررسی وضعیت و ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین در کشور و میزان تاثیر و نقش آنها در تحقق و پیشبرد اقتصاد مقاومتی پرداخته است. همچنین تلاش شده تا در جهت مرتفع نمودن خلاء پژوهشی یعنی عدم تمرکز بر دانشگاه‌های نسل سوم و جایگاه آنها در اقتصاد مقاومتی قدم‌های موثری برداشته شود. در نهایت پیشنهادهایی در راستای هموار کردن مسیر برای تحقق اقتصاد مقاومتی ارائه شده است.

واژه‌های کلیدی: کارآفرینی، دانشگاه کارآفرین، کارآفرینی سازمانی، اقتصاد مقاومتی، تاب آوری اقتصادی.

مقدمه

وضعیت اقتصادی کشور و تحولات سریع اقتصاد ملی و تعامل با اقتصاد جهانی امروزه بیش از پیش ما را نیازمند یافتن زمینه‌های پیشرو در صحنه اقتصادی می‌کند. بعضی از صاحب‌نظران در خصوص اهمیت

خلاقیت و نوآوری^۲ آنها را به شاه‌رگ حیاتی اقتصاد یک کشور تشبیه می‌کنند که در صورت قطع شدن محکوم به زوال و نابودی است (قهرمانی و همکاران، ۱۳۸۹). با افزایش فعالیت‌های اقتصادی و تشدید رقابت در دنیای امروز در سطح جوامع و حرکت به سوی

* نویسنده مسئول: seyfi1371@gmail.com

نقش کنند، پس دانشگاه‌ها دیگر جزایر مستقل دانش محسوب نمی‌شوند و حتی به عنوان یک نیروی مهم در توسعه اقتصادی و منبع درآمد، اشتغالزایی و رفاه مطرح می‌گردند که پشتیبانی از توسعه اقتصادی ملی و منطقه‌ای را بر عهده دارند (باقری نژاد، ۱۳۸۹). دانشگاه کارآفرین^۴ به معانی و هویت‌های مختلف از جمله خلاقیت، تجاری سازی، سرمایه‌گذاری‌های جدید و اشتغال توجه نموده و می‌توان آن را یک پاسخ سازمانی به چالش‌ها و فشارهای محیط خارجی دانست (Hannon, 2013) و این ویژگی و مقاومت در برابر تهدیدهای محیط خارجی از دانشگاه‌های سنتی که وظیفه‌ی آموزش را بر عهده دارند بر نمی‌آید و نیازمند ایجاد رابطه موثر و عملگرا بین دانشگاه، صنعت و دولت است و به همین دلیل دانشگاه‌ها را باید به سمت کارآفرین شدن سوق داد (Sadak et al., 2015). از آنجایی که برای تحقق اقتصاد مقاومتی آمادگی نهادهای اقتصادی و تعامل و همکاری میان دولت و مردم برای تحقق این اهداف ضروری است (Simmie & Martin, 2010) به جرات می‌توان گفت برای رسیدن به توسعه پایدار و مقاومت در برابر تهدیدهای خارجی و همچنین پیاده کردن اقتصاد مقاومتی، تحقق دانشگاه کارآفرین امری غیر قابل اجتناب است. در این پژوهش ضمن توضیح مفاهیم اساسی همچون کارآفرینی، دانشگاه کارآفرین و اقتصاد مقاومتی به بررسی وضعیت و جایگاه دانشگاه کارآفرین در تحقق اقتصاد مقاومتی پرداخته شده است.

دانشگاه کارآفرین

کارآفرینی فرآیندی است که در آن فرصت‌ها، برای ایجاد محصولات و خدمات جدید (نوآوری یا محصولات و خدمات آینده)، جست‌وجو و ارزیابی

اقتصاد دانش بنیان^۱، برخی معتقدند که بازارهای جهانی فردا از آن سازمان‌هایی است که به ریسک‌پذیری کارآفرینانه^۲ بها می‌دهند (Gibb, 2005). از طرفی تجربه موفقیت‌آمیز بیشتر کشورهای پیشرفته و نیز برخی از کشورهای در حال توسعه، در عبور از بحران‌های اقتصادی به واسطه توسعه کارآفرینی موجب شده تا سایر کشورها نیز برای کارآفرینی، کارآفرینان و شکل‌گیری کسب و کارهای نوآورانه اهمیت خاصی قائل شوند (همان منبع). اما در ایران شرایط به گونه‌ای نیست که بتوان آن را در قالب موقعیتی عادی توصیف کرد و به همین دلیل اداره امور، از جمله مدیریت اقتصاد کشور نیازمند به تمهیدات و اقتصادی است که در شرایط تهدید و تحریم، کارآمد و پویا عمل کند و با هر گونه وابستگی به مقابله برخیزد. در جامعه کارآفرین خطرپذیری بالا و در عین حال امری طبیعی است و از آنجایی که جامعه کارآفرین از آستانه تحمل بالایی برخوردار است آمادگی پذیرش اقتصاد مقاومتی^۳ در شرایط تحریم و تهدید را دارد (ریگی، ۱۳۹۴). با تشریح شرایط فعلی و وجود تحریم‌های مختلف، همچنین فعالیت در عرصه اقتصاد جهانی، کشور نیازمند به توانمندی‌های تکنولوژیکی و نوآوری برای بالا بردن رقابت‌پذیری است که این امر شامل توانایی برای توسعه محصولات جدید، دسترسی به بازارها، به‌کارگیری تکنولوژی جدید، اعمال بهترین الگوهای مدیریتی در بنگاه‌ها و توسعه سطوح مهارتی در طیف وسیعی از نیروی کار می‌باشد که بیشتر از هر چیز دیگری حیطة آموزش را در برمی‌گیرد و تغییرات وسیعی را در اهداف، راهبردها، روش‌ها و موضوعات آموزشی به وجود می‌آورد (Kozeracki, 1998) و این دانشگاه‌ها هستند که در تمام موارد می‌توانند ایفای

1- Knowledge-based economy

2- Entrepreneurial Risk

3- Resistance economy

4- Entrepreneur University

ویژگی‌های دانشگاه کارآفرین: Rabertson (۲۰۰۸) اعتقاد دارد که دانشگاه کارآفرین با ویژگی‌های زیر قابل توصیف است:

۱- دارای رهبری قوی است که ظرفیت‌های کارآفرینی را برای همه دانشجویان و کارکنان در سرتاسر محیط دانشگاهی توسعه می‌بخشد. ۲- رابطه قوی با ذی‌نفعان خارجی که ارزش افزوده^۱ ایجاد می‌کنند، برقرار می‌کند. ۳- به ارائه دستاوردهای کارآفرینانه که ممکن است بر افراد و سازمان‌ها اثر بگذارد، می‌پردازد. ۴- فنون یادگیری نوآورانه که اقدام کارآفرینی را القا می‌کند، توسعه می‌دهد. ۵- مرزهای باز آن جریان‌های اثربخش دانش میان سازمان‌ها را ترغیب می‌کند. ۶- به ارتقای کاربرد تفکر و رهبری کارآفرینانه می‌پردازد ۷- رویکرد چند رشته‌ای به آموزش دارد (مبارک‌لانی و همکاران، ۱۳۹۳).

اتزکیوتوز^۲ برای تبدیل یک دانشگاه به دانشگاه کارآفرین سه مرحله را نام می‌برد که کیفیت هر مرحله معمولاً براساس مراحل قبلی است و البته ممکن است ترتیب مراحل برحسب ویژگی‌های محیطی معکوس شود:

در مرحله ابتدایی: موسسه دانشگاهی دیدگاهی راهبردی برای خود اتخاذ کرده و توانایی تنظیم و تعیین اولویت‌های خود را کسب می‌کند. در مرحله دوم: موسسه دانشگاهی نقش فعالی را در تجاری سازی دارایی‌های فکری حاصل از فعالیت‌های استادان و دانشجویان خود پیدا می‌کند، در مرحله سوم: موسسه دانشگاهی نقش پیشرویی را در بهبود محیط نوآوری محلی خود از طریق همکاری با صنعت و دولت ایفا می‌کند (Etzkowitz, 2012). در ساختار دانشگاهی تمرکز اصلی باید بر نوآوری باشد و دانش

شده و به بهره‌برداری رسیده است (Shane & Venkataraman, 2000) و به منزله عنصر مهم در رشد و توسعه اقتصادی منطقه‌ای و ملی شناخته می‌شود (Carree & Thurik, 2006) کارآفرینی در سطح کلان محرک تغییرات ساختاری و در سطح خرد، موتور محرک و رشد شرکت‌های نوپا است. هنگامی که این فرآیند تا حد زیادی مبتنی بر دانش و یا فناوری نسبتاً جدید دانشگاهی باشد از دانشگاه کارآفرین صحبت به میان می‌آید (جهرمی، ۱۳۹۴). لذا می‌توان بیان نمود که دانشگاه می‌تواند به یک سازمان کارآفرین تبدیل شود و در پی آن همه اعضا می‌توانند در نقش کارآفرین انجام وظیفه نمایند و تمام فعالیت‌های کارآفرینانه به‌طور مستمر، سریع و راحت‌تر در سازمان مرکزی و در دانشکده‌ها به ثمر برسد (صادقی و همکاران، ۱۳۹۷).

دانشگاه کارآفرین مفهومی جذاب، و همچنین معرف دانشگاهی است که فرصت‌ها، فرهنگ‌ها و محیط‌های سودمندی را به منظور ترغیب و پذیرش کارآفرینی دانشجویان و دانش‌آموختگان ایجاد می‌نماید (موحدی و سپه‌پناه، ۱۳۹۵). همچنین یک دانشگاه کارآفرین به دنبال بهسازی ساختار سازمانی همسو و متناسب با فعالیت‌های کارآفرینانه، ساختارسازی، نهادسازی و کسب منابع درآمدی است. کارآفرینی دانشگاهی به معنی مشارکت دانشگاه‌ها در توسعه اقتصادی است، به طوری که در مراحل نوآوری و رقابتی شدن اقتصاد محلی و بازارهای ملی و جهانی و افزایش سرمایه‌های ملی آن کشور مشارکت کند (یداللهی فارسی و همکاران، ۱۳۹۰). در واقع کارآفرینی دانشگاهی یکی از حوزه‌هایی است که به کمک سایر حوزه‌ها نتایج مطالعات دانشگاهی را به کالا و خدمات تبدیل می‌کند (مبارک‌لانی و همکاران، ۱۳۹۳).

1- Value Added
2- Etzkowitz

منحصر به فرد که در نتیجه آن اشتراک هرچه بیشتر دانش در سطح سازمان، نوآوری و ریسک‌پذیری را به همراه دارد.

۳- فرهنگ سازمانی: فرهنگ سازمانی انرژی اجتماعی است که منجر به تهییج سازمان و یا منجر به شکست آن می‌شود. فرهنگ‌های کارآفرینانه در توانمندسازی افراد دانشگاه نیز اهمیت دارند و برای آنها این امکان را فراهم می‌آورد تا خلاقانه عمل کنند و از قابلیت‌های خود بهره ببرند (بهزادی و همکاران، ۱۳۹۲)

۴- سیستم‌های حمایتی: طبق نتایج تحقیقات هایتون و کلی^۲ (۲۰۰۶) دانشگاه به عنوان یک سازمان کارآفرین با داشتن یک سیستم پرداخت متناسب با عملکرد و همچنین قوانین حمایتی بجای قوانین کنترلی موجب مشارکت بیشتر افراد و تیم‌ها در نوآوری سازمانی می‌شود (بهزادی و همکاران، ۱۳۹۲).

اقتصاد مقاومتی: اگر تمام دانش انباشته و کتاب‌های مرسوم اقتصادی دنیا را مطالعه کنید نظریه یا تجربه‌های مدون و مکتوب درباره اقتصاد مقاومتی نخواهید یافت، در ادبیات اقتصادی جهان واژه اقتصاد مقاومتی وجود ندارد اما عبارت نزدیک به آن اصطلاح جهندگی اقتصادی^۳ است که به توان یک کشور (تاب‌آوری) در برابر شوک‌های خارجی گفته می‌شود (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۷). اقتصاد مقاومتی نه تنها شرایط حال را مدنظر قرار می‌دهد بلکه به افق‌های دوردست نیز می‌اندیشد. چشم انداز اقتصاد مقاومتی تنها پایداری در جنبه اقتصادی نیست بلکه پایداری و مقاومت را در همه ابعاد و جنبه‌های اجتماعی، سیاسی و فرهنگی که بالاتر از رشد اقتصادی است را برای یک کشور به همراه دارد. اقتصاد مقاومتی یعنی

جدید تولید شده در دانشگاه بایستی در حوزه‌های علمی به کار گرفته شود تا سیر تکاملی را طی کند (باقری‌نژاد، ۱۳۹۰).

دانشگاه کارآفرین به مثابه یک سازمان کارآفرین: روپک^۱ (۱۹۹۸) معتقد است که دانشگاه به عنوان یک سازمان کارآفرین باید دارای یک شیوه مدیریت کارآفرینانه باشد. کارآفرینی سازمانی مفهومی است که نه بر افراد بلکه بر فرآیندها و فرهنگ سازمانی متمرکز است و می‌تواند در همه سازمان‌ها با همه ابعاد و اندازه‌ها ایجاد شود (حق شناس و همکاران، ۱۳۸۶). سازمان‌های کارآفرین یک روحیه کارآفرینی را در فرهنگ خود وارد کرده و به یک تعهد راهبردی بلند مدت اعتقاد دارند، در این نوع سازمان‌ها مزیت پیش‌گام بودن نصیب سازمان می‌شود (یداللهی فارسی و همکاران، ۱۳۸۸). در اینجا به بررسی و تطابق ابعاد کارآفرینی سازمانی با دانشگاه کارآفرین پرداخته می‌شود.

۱- مدیریت استراتژیک کارآفرینانه: داشتن مدیریت استراتژیک کارآفرینانه برای تقویت هرچه بیشتر کارآفرینی سازمانی بسیار مهم است. در دانشگاه کارآفرین نیز ایجاد محیطی که در آن تمام دانشجویان و کارکنان تمایل دارند به سمت نوآوری و پیشرفت حرکت کنند از اصلی‌ترین محورهای استراتژی کارآفرینانه در دانشگاه کارآفرین است (قهرمانی و همکاران، ۱۳۹۰).

۲- ساختار سازمانی: دانشگاه کارآفرین زمانی شکوفا می‌شود که ساختار سازمانی از تعداد تقریباً کمی لایه تشکیل شده باشد (Frank & Meyer, 2007). این ویژگی‌های ساختاری موجب تسهیل رویارویی با ایده‌های نوآورانه در سطوح پایین سازمان می‌شود و همچنین منجر به پرورش سبک‌های مدیریت خلاق و

2- Hayton and Kelley
3- Economic Resilience

1- Ropke

۱- حمایت از تولید ملی: تاکید مقام معظم رهبری در رابطه با اقتصاد مقاومتی ضرورت تداوم تولید ملی و حمایت از کار و سرمایه ایرانی است (بیانات رهبری، ۱۳۹۱)؛ (فشاری و پورغفار، ۱۳۹۳).

۲- سیاست‌های کلی اصل ۴۴ قانون اساسی: اقتصاد مقاومتی فعال، پویا و نیازمند به برنامه‌ریزی استراتژیک و راهبردی مبتنی بر مردمی کردن اقتصاد از طریق میدان دادن بیشتر به فعالان بخش خصوصی و رفع موانع و مشکلات این بخش می‌باشد (ریگی، ۱۳۹۴).

۳- توجه به نخبگان و استفاده از فناوری‌ها و تکنولوژی‌های نوین: زمانی که فناوری‌های نوین مشمول تحریم می‌شوند و دشمنان اجازه نمی‌دهند این فناوری‌ها به کشور برسد فراهم نمودن زمینه‌ها و امکانات مناسب برای نخبگان در عرصه صنعت، تجارت و کشاورزی از ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی است (فشاری و پورغفار، ۱۳۹۳).

بنابر ابعاد اصلی اقتصاد مقاومتی و آنچه که پیشتر به آن اشاره شد، در اینجا می‌توان ۴ تعریف از اقتصاد که تشکیل دهنده زنجیره اصلی اقتصاد مقاومتی هستند، مطرح کرد:

اقتصاد موازی^۲: هر انقلابی برای رسیدن به اهداف خود، نیازمند مهارت‌هایی برای تامین اقداماتش و حفظ کيان خود است. در همین راستا کشور ایران نیز به نهادسازی‌های مقاومتی در اقتصادش نیاز دارد، بگونه‌ای که شاید ماهیتاً از عهده سازمان‌ها و نهادهای دولتی برنیاید. در این راستا باید از سازمان‌های مردم نهاد، سازمان‌های دانش بنیان و ... استفاده کند (فاخر و همکاران، ۱۳۹۳).

تشخیص حوزه‌های فشار در شرایط کنونی تحریم، در پی آن تلاش برای کنترل و بی اثر کردن آن، و در شرایط آرمانی تبدیل چنین فشارهایی به فرصت و بهره‌برداری صحیح از آن و رسیدن به نقاط مثبت اقتصاد ملی، که به طور قطع به باور و مشارکت همگانی و اعمال مدیریت عقلایی و مدبرانه نیاز دارد (محمدی سیاهبومی و همکاران، ۱۳۹۶) و نباید فراموش کرد که با ریاضت اقتصادی^۱ متفاوت است. در اقتصاد مقاومتی علاوه بر تعامل پویا با دنیای خارج و استفاده از امکانات تجارت آزاد، امنیت اقتصادی کشور حفظ شده و نوسانات محیط بین‌المللی اقتصادی و تهدیدهای آن، کمترین تاثیر سوء را در روند بلند مدت اقتصاد کلان داشته باشد (فرهادی و همکاران، ۱۳۹۶). برای مفهوم اقتصاد مقاومتی در این زمان کم، تعاریف متفاوتی ارائه شده است و هر کدام از جنبه‌های مختلفی به این موضوع نگاه کرده‌اند. در این میان تعریف جامع و کامل از اقتصاد مقاومتی را خود مقام معظم رهبری ارائه کرده‌اند که در دیدار با دانشجویان فرمودند: اقتصاد مقاومتی اقتصادی است که برای ملت حتی در شرایط فشار و تحریم زمینه رشد و شکوفایی را فراهم می‌کند (بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان، ۹۱/۵/۱۶).

ابعاد و ویژگی‌های اقتصاد مقاومتی: از نگاه مقام معظم رهبری ارکان اقتصاد مقاومتی شامل ۵ ویژگی عمده می‌شود:

۱- مقاوم بودن اقتصاد؛ ۲- استفاده از ظرفیت‌های دولتی و مردم؛ ۳- حمایت از تولید ملی؛ ۴- مدیریت مصرف؛ ۵- مدیریت منابع ارزی (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۷).

در همین راستا سه محور اساسی و قابل تعریف در اقتصاد مقاومتی را می‌توان اینگونه عنوان کرد:

گونه‌ای است که نیاز به یک نیروی مولد و درونی دارد که بتواند به صورت خود جوش و بدون وابستگی به منابع نفتی و با نگاه به درون، چرخ‌های اقتصاد کشور را به حرکت درآورد. رشد اقتصادی از مولفه‌های بسیار مهم پیشرفت و رشد در هر جامعه‌ای محسوب می‌شود (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۵). به همین دلیل کارآفرینی و کارآفرینان به عنوان یکی از راهکارهای مقابله با عوامل و فشارهای خارجی و حرکت در مسیر پیشرفت جامعه و رهایی از وابستگی صرف به منابع و حمایت دولتی می‌باشد (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۵). در همین راستا ماموریت دانشگاه‌ها در بستر زمان همگام با تحولات و دگرگونی‌های جهانی و در راستای هدف پاسخگویی به نیازهای اقتضایی جوامع دچار تحول شده و در مسیر مشارکت در پارادایم کارآفرینانه در حال حرکت است (رادمنش و همکاران، ۱۳۹۵) دانشگاه‌ها از جمله نهادهایی هستند که در ایجاد تفکر و نگرش کارآفرینی و ایجاد اشتغال پایدار و پرورش افرادی نوآور، مبتکر و خلاق نقش مهمی را ایفا می‌کنند (حاتمی و همکاران، ۱۳۹۵). از طرفی اقتصاد مقاومتی، اقتصادی است که انسان، محور توسعه آن است (Ghasemi, 2011) منابع انسانی عناصر هوشمندند که با مهارت و خلاقیت خود اقتصاد را مستحکم می‌سازند (مصطفی‌نژاد، ۱۳۸۴) و در این میان پرورش و حفظ سرمایه انسانی برای دستیابی به آرمان اقتصاد مقاومتی ضرورتی انکارناپذیر است که این نظام آموزشی و دانشگاه‌ها هستند که با تربیت نیروی انسانی در ابتدا فرهنگ اقتصاد مقاومتی را به یک باور عمومی تبدیل می‌کنند زیرا ابتدایی‌ترین اصل ضروری برای تحقق اقتصاد مقاومتی اعتقاد و باور مردم به اقتصاد مقاومتی است (عموزاده و همکاران؛ ۱۳۹۷) که سبب می‌شود آنها فرهنگ مصرف را تغییر داده و به سمت تولیدات داخلی حرکت کنند، در مقابل دولت واردات را هدفمند کرده

اقتصاد ترمیمی^۱: عبارت است از اقتصادی که در پی مقاوم سازی، آسیب زدایی، خلل گیری و ترمیم ساختارها و نهادهای فرسوده و ناکارآمد موجود اقتصادی است. یعنی اگر در رویکرد قبلی نهادی نمی‌توانست انتظارات را برآورده کند، در رویکرد فعلی با تعریف سیاست‌های نهادی جدید اقدامی انجام شود تا انتظارات را برطرف سازد. به‌طور کلی باید ترک‌های ساختاری نهادها را برطرف کرد و به دنبال ترمیم ساختارهای اقتصادی بود (محمدی سیاهبومی و همکاران، ۱۳۹۶).

اقتصاد دفاعی^۲: تعریف سومی که در اقتصاد مقاومتی وجود دارد، متوجه هجمه‌شناسی، آفند شناسی و پدافند شناسی ما در برابر هجمه‌ها است یعنی باید ابتدا بررسی شود که مخالفان از چه طریقی قصد حمله به اقتصاد ایران و اخلاص در آن را دارند و براساس آن استراتژی مقاومت علیه آن را تدوین و اجرا کرد (فاخر و همکاران، ۱۳۹۳).

اقتصاد الگو^۳: باید خاطر نشان کرد که اساسا اقتصاد مقاومتی یک رویکرد کوتاه مدت و اقدامی لزوما پدافندی نیست. برخلاف سه تعریف قبلی که اقتصاد مقاومتی را تنها پدافندی یا کوتاه مدت می‌دانستند این رویکرد چشم اندازی کلان را به اقتصاد ایران دارد و یک اقدام بلند مدت را شامل می‌شود. در واقع اقتصاد مقاومتی به دنبال اقتصاد ایده‌ال است که هم اسلامی باشد و هم کشور را به جایگاه اول اقتصاد منطقه برساند (سیاهبومی و همکاران، ۱۳۹۶).

نقش دانشگاه کارآفرین در اقتصاد مقاومتی: اقتصاد مقاومتی فضایی است برای مواجه شدن با اقتصاد وابسته و مصرف گرایی (رنجیر اردکانی، ۱۳۹۶). شرایط جامعه ایران در پسا تحریم و پسا برجام به

- 1- Restorative economy
- 2- Defensive economy
- 3- Template Economy

تجاری‌سازی علم و توسعه کارآفرینی و نوآوری دارند، می‌توانند به تحقق اقتصاد مقاومتی کمک کنند. اقتصاد مقاومتی تأثیرپذیر از زیرساخت‌ها است و این زیرساخت‌ها خود متأثر از دانشگاه‌ها هستند (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۷) پس می‌توان گفت که تحقق اقتصاد مقاومتی نیازمند موتور محرکه‌ای است که بتواند تحرک لازم را در دستگاه‌های زیر مجموعه ایجاد نماید و در این میان نقش‌آفرینی نخبگان دانشگاهی حائز اهمیت ویژه‌ای می‌باشد علاوه بر این استراتژی‌های دانشگاهی وارد سازمان‌های تصمیم‌گیر و سپس وارد نهادهای اجرایی می‌شود (بهبودی و امیری، ۱۳۸۹) یعنی بهترین مکان برای پرداختن و تئوریزه کردن ایده‌ها دانشگاه‌ها هستند (معاونت طرح و برنامه، ۱۳۹۳). زیرا سازمان‌ها و نهادهای اجرایی توان، حوصله و فرصت پرورش ایده‌ها را ندارند (بهبودی و امیری، ۱۳۸۹). از طرفی دانشگاه‌ها برای موفقیت در عملکردشان ضروری است که به سمت کارآفرین شدن حرکت کنند که در نتیجه آن ارتباط صنعت و دانشگاه‌ها نزدیک‌تر می‌شود، دانش تولید شده در دانشگاه‌ها در فعالیت‌های اقتصادی و در مراحل تولید به کار برده می‌شود، هر عضو دانشگاه اعم از دانشجو، استاد و کارکنان در دانشگاه مسئولیت دارند خود را برای انجام کارهای نو، جدید و بزرگ در آینده آماده کنند و در قالب کارآفرینان، پیش‌تازانی برای تحقق اقتصاد مقاومتی در بخش‌های اقتصادی باشند (فکور و حاجی حسینی، ۱۳۸۷). در همین راستا با توجه به توضیحات و تعاریف پیشتر دال بر اینکه دانشگاه کارآفرین، سازمانی کارآفرین است می‌توان اجزا و مولفه‌های آن را بر مبنای اجزای اقتصاد مقاومتی اینگونه تعریف کرد:

۱- سرمایه‌گذاری در زمینه‌های جدید، ایجاد شرکت‌هایی با واحد مستقل، برنامه‌ریزی علمی و فنی و هوشمندانه، ایجاد واحدهای دانش بنیان و

و از طرفی سرمایه‌گذاران بر کالاها و خدماتی سرمایه‌گذاری می‌کنند که مواد اولیه آن از داخل تهیه شود (همان منبع). نبود این باور و ارتباط بین مردم، دولت و سرمایه‌گذاران به عنوان یک مساله جدی برای تحقق تغییرات اقتصادی محسوب می‌شود (Philpott et al., 2011). که از مهمترین نقش‌های دانشگاه ایجاد این باور و فرهنگ سازی در بین مردم عامه و در نتیجه ایجاد ارتباط و هماهنگی بین جامعه، صنعت و دولت است (درخشان، ۱۳۹۳) که در بسیاری از کشورهای در حال توسعه همچون ایران که از نظام‌های آموزشی سنتی استفاده می‌کنند شکاف عمیقی بین این سه رکن اساسی وجود دارد و این ارتباط ضعیف، منجر به کندی تحولات اقتصادی و صنعتی در آنها می‌شود. به همین ترتیب می‌توان ادعا کرد که دانشگاه‌های نسل سوم (دانشگاه کارآفرین) به دلیل پوشش این شکاف و همچنین داشتن رسالت در ارائه جدیدترین دانش‌ها و فنون نقش پررنگی در به ثمر رسیدن تحولات اقتصادی کشور از جمله به تحقق پیوستن اقتصاد مقاومتی ایفا می‌کنند (عموزاده و همکاران، ۱۳۹۶). ضمن آنکه نباید این نکته مهم را از نظر دور داشت که اعتماد جامعه به دانشگاه‌ها سبب می‌شود علاوه بر اینکه دانشگاه‌ها در قالب کمیته‌های اقتصاد مقاومتی کاربردی کردن این ایده‌ها را دنبال کنند از ظرفیت خود برای همراه کردن مردم با این طرح‌ها نیز استفاده کنند.

از بعد دیگر اقتصاد مقاومتی علاوه بر نیاز به ساختار و زمینه سازی فرهنگی، اقتصادی متکی بر علم و دانش است (درخشان، ۱۳۹۳) که زمینه سازی برای آن در محیط‌های آموزشی دانشگاه‌های کارآفرین به مراتب موفق‌تر از دانشگاه‌های سنتی صورت می‌گیرد، با کم کردن فاصله صنعت و دانشگاه، با حمایت و فعال سازی مراکز رشد و فناوری و تاسیس شرکت‌های دانش بنیان که نقش بسزایی در تولید و

کند و از این طریق چرخ اقتصاد مقاومتی را بچرخاند به شرطی که در مسیر پیش‌رو، دانشگاه‌ها بتوانند چشم‌اندازی مناسب در جهت حرکت به سمت نسل سوم دانشگاه‌ها برای خود تعریف نمایند و در جهت رسیدن به چشم‌اندازشان شرایط لازم را برای کارآفرینی و اشتغال جوانان با بازننگری در اهداف، برنامه‌ها، سرفصل‌ها و روش‌های آموزش فراهم سازند.

نتیجه‌گیری و پیشنهادات

هدف از نگارش مقاله حاضر پاسخگویی به این سوال بود که آیا دانشگاه کارآفرین در تحقق و پیشبرد اقتصاد مقاومتی موثر است؟ فلسفه طرح چنین سوالی این است که آموزش عالی و به تبع آن دانشگاه‌ها نقش حساس و خطیری در توسعه اقتصادی کشور در شرایط پسا تحریم و پسا برجام بر عهده دارند و می‌توان دانشگاه را یکی از ضروری‌ترین ارگان‌ها برای تحقق اقتصاد مقاومتی دانست به گونه‌ای که دانشگاه‌های کارآفرین با برنامه‌ریزی‌های خود، تربیت نیروی کار خلاق، برقراری ارتباط نزدیک با صنعت و تولید دانش کاربردی و متناسب با نیاز صنعت، گامی موثر در جهت تحقق اقتصاد مقاومتی برداشته است. همچنین دانشگاه از طریق روسا و اساتید خود می‌تواند با فعالیت‌های که در راستای فرهنگ انجام می‌دهند باعث پذیرش و اعتقاد به اقتصاد مقاومتی در سطح جامعه شود زیرا این فرهنگ توسط دانشگاهیان وارد بازار کار شده و زمینه را برای پذیرش عامه مردم فراهم می‌کند و شکاف بین دولت، جامعه و صنعت کمتر خواهد شد در واقع پرچم اقتصاد مقاومتی در دست دانشگاهیان قرار خواهد گرفت. همچنین دانشگاه‌های نسل سوم با حرکت به سمت دانش بنیان شدن اقتصاد، پرورش نیروی انسانی خلاق و دارای مهارت، ایجاد نگرش مثبت نسبت به کارآفرین شدن و همچنین حرفه‌ای کردن اساتید، مدیران و کارکنان

تمرکز بر خبرگی درون سازمان، ایجاد اتاق‌های فکر و استفاده از تمام ظرفیت موجود در ایجاد محصولات و خدمات نوآورانه را می‌توان جزء اقتصاد موازی سازمان دانست.

۲- خود تجدیدی، تمرکز بر نیروهای داخلی، ایجاد فضای رقابتی، تشویق افراد خلاق و حمایت از آن‌ها و مبارزه با فساد درون سازمان جزء اقتصاد ترمیمی محسوب می‌شود.

۳- توسعه و نوآوری مستمر در تکنولوژی تولید، ریسک‌پذیری، پیشگامی در ارائه خدمات با کیفیت، رقابت تهاجمی بر پایه تفکر خلاقانه و مدیریت مصرف به عنوان اقتصاد دفاعی در نظر گرفته می‌شوند.

۴- تغییر ساختارها و اصلاح آنها با هدف بهبود مستمر فرایندها، ایجاد فرهنگ کارآفرینی در بین تمام افراد درون سازمان، ایجاد فضای امن نوآوری و خلاقیت درون سازمان، نگاه استراتژیک به توسعه محصولات و صادرات آن‌ها، ایجاد فضای امن نوآوری نیز جزء اقتصاد الگو به شمار می‌رود (فاخر و همکاران، ۱۳۹۳).

اقتصاد مقاومتی یک تفکر و مطالبه عمومی است و دانشگاه دارای استاد، دانشجو و اقتصاددان است لذا دانشگاه باید با زبان دانشگاهی، ایده اقتصاد مقاومتی را تبیین کند و حدودش را مشخص سازد. اگر قرار است اقتصاد مقاومتی را به عنوان یک راهبرد در نظر گرفت باید روی آن کار تئوریک انجام داد و به دنبال برطرف کردن موانع قانونی برای اجرای اقتصاد مقاومتی بود چرا که باید قبول کرد که در حال حاضر قوانین، شیوه و راهبردهای ما اقتصاد مقاومتی را به درستی مورد حمایت و اجرا قرار نداده‌اند (ریگی، ۱۳۹۴). با توجه به همه ظرفیت‌های دانشگاه‌ها، این حوزه علمی پژوهشی با پتانسیل بسیار زیاد فرهنگی و پژوهشی می‌تواند در ایجاد زیرساخت‌های مختلف ایفای نقش

- با توجه به اهمیت زیرساخت‌های فرهنگی برای تحقق اقتصاد مقاومتی و نقش دانشگاه در آن، توجه به آموزش، پژوهش و ترویج فرهنگ کارآفرینی و موضوعات مرتبط با عنایت به شرایط بومی در تمام سطوح سنی و تحصیلی، همچنین الگوبرداری از عملکرد و فرهنگ موثر دانشگاه‌های کارآفرین کشورهای موفق و بومی سازی آنها از طریق مطالعات تطبیقی، دارای اهمیت خواهد شد. و برای پذیرش هر چه بهتر اقتصاد مقاومتی توسط عامه مردم تبلیغ کافی از رسانه‌های گروهی بخصوص صدا و سیما و همچنین کانال‌های استانی در ارتباط با فرهنگ مصرف، قناعت و ساده زیستی و تشویق جوانان و نیروی کار به کارآفرینی و استفاده از توان داخلی موثر خواهد بود.

- در راستای حرکت دانشگاه‌های کارآفرین به سمت دانش بنیان شدن اقتصاد، ایجاد شرکت‌هایی با واحدهای مستقل و از همه مهمتر ایجاد واحدهای دانش بنیان و تمرکز بر خبرگی درون دانشگاه؛ تشویق دانشگاه‌ها برای ایجاد جوی بر پایه نوآوری، خلاقیت فردی و سازمانی و اتکا به توان درونی خود؛ اجرای طرح‌های پژوهشی و پایان نامه های دکتری و کارشناسی ارشد در ارتباط واقعی (و نه ظاهری) با صنعت، می‌تواند پیشنهادهایی موثر در این زمینه باشد.

- همچنین برای پرورش کارکنان، مدیران، اساتید و دانشجویانی خلاق، نوآور، با مهارت و کارآفرین باید در راستای انگیزه آفرینی و ایجاد یک سیستم پاداش و تشویق برای ارائه ایده‌ها و نظریات جدید و تغییر باور افراد درون دانشگاه تلاش کرد و به دنبال ایجاد احساس تعهد در دانشگاه‌ها و تشکیل تیم‌های کارآفرینانه در آن بود.

خود بر تحقق اقتصاد مقاومتی بیش از پیش می‌تواند تاثیر بگذارد. در اقتصاد مقاومتی رویکرد کشور و جامعه به سمت ایجاد نهضت استعدادیابی و ظرفیت یابی درونی، حرکت به سمت خلاقیت و نوآوری، تشخیص فرصت‌های موجود و استفاده از آنها است به طوری که در این نهضت جایی برای تنبلی و رکود نیست، از طرفی این دانشگاه‌های کارآفرین هستند که این قابلیت را دارند تا به نحو موثر، در مقابل تغییر و پویایی واکنش نشان داده و همچنین با تکیه بر خلاقیت و نوآوری و استفاده از منابع و امکانات موجود برای دستیابی به اهداف کشور به صورت کارا، اثربخش و بهره‌ور گام بردارند. کشوری که سیاست اقتصاد مقاومتی را برمی‌گزیند باید از درآمدهای سنتی ناشی از فروش نفت و گاز خود چشم‌پوشی کند و الگوی اقتصاد بومی خود را ترسیم نماید به گونه ای که نگاه مولد به درون داشته، خوداتکایی و خودکفایی را سرلوحه سیاست‌های خود قرار داده و کشور را از حالت واردکننده حداکثری به واردکننده حداقلی و به عنوان کشور صادر کننده محصولات غیر نفتی تبدیل نماید. همچنین به دنبال مدلسازی گونه ای ویژه از اقتصاد باشد که کشور را برای مواجهه با تحریم‌ها آماده سازد و این امر جز با خلاقیت و نوآوری در ابعاد فردی و سازمانی میسر نخواهد شد. در واقع می‌توان گفت که کارآفرینی به عنوان یکی از بنیان‌های ایجاد زمینه اقتصاد مقاومتی محسوب می‌شود و دانشگاه کارآفرین یکی از ارکان اصلی پدید آورنده این زمینه است.

چنانچه بپذیریم که راه گریز از بحران اقتصاد ملی و بیکاری پذیرش سیاست اقتصاد مقاومتی است و برای تحقق آن توسعه دانشگاه‌ها و حرکت به سمت کارآفرین شدن ضروری است می‌توانیم با توجه به نتایجی که از پژوهش به دست آورده ایم پیشنهاداتی را نیز ارائه دهیم:

منابع

۱. باقری نژاد، ج. ۱۳۹۰. دانشگاه کارآفرین زمینه ساز اشتغالزایی، تکنولوژی و رفاه. فصلنامه برنامه ریزی، رفاه و توسعه اجتماعی، دوره ۲، شماره ۶، صص ۶۸-۹۸.
۲. بهزادی، ن. رضوی، م. حسینی، ر. ۱۳۹۲. طراحی الگوی مفهوم دانشگاه کارآفرین با رویکرد کارآفرینی سازمانی. توسعه کارآفرینی، شماره ۴، دوره ۷، صص ۷۱۳-۶۹۲.
۳. بهبودی، د. امیری، ب. ۱۳۸۹. رابطه بلند مدت اقتصاد دانش بنیان و رشد اقتصادی در ایران. فصلنامه سیستم علم و فناوری، دوره ۲، شماره ۴، بهار و تابستان ۱۳۸۹، صص ۲۳-۳۲.
۴. بیانات مقام معظم رهبری در دیدار با دانشجویان، ۹۱/۵/۱۶.
۵. جهرمی، ا. ۱۳۹۴. اکوسیستم کارآفرینی دانشگاه پایه. سیاست نامه علم و فناوری، دوره ۵، شمار ۳، پاییز ۱۳۹۴، صص ۷۵-۸۲.
۶. حاتمی، ع. خدایاری، ن. عباسیان راد، خ. ۱۳۹۵. دانشگاه کارآفرین ضرورت اقتصاد مقاومتی. همایش ملی نظام آموزش عالی و اقتصاد مقاومتی، تهران.
۷. حق شناس، ا. همکاران. ۱۳۸۶. الگوی کارآفرینی سازمانی در بخش دولتی ایران. فصلنامه علوم مدیریت ایران، سال دوم، شماره ۸، صص ۷۳-۳۱.
۸. درخشان، م. ۱۳۹۳. تبیین ابعاد کلی سیاست های اقتصاد مقاومتی. موسسه علمی- فرهنگی سدید، چهارمین جلسه از سری نشست های اقتصاد اسلامی، ۱۵ آذر.
۹. رادمنش، ع. طباطبائیان، ح. فراهانی، س. ۱۳۹۵. دانشگاه کارآفرین و نقش آن در تحقق اقتصاد دانش بنیان. کنگره آموزش عالی ایران، انجمن ملی آموزش ایران، دوره ۱.
۱۰. رنجبر اردکانی، ص. ۱۳۹۶. موانع تحقق اقتصاد مقاومتی در جمهوری اسلامی ایران. فصلنامه رهیافت، سال ۱۱، شماره ۳۹، صص ۱۶۰-۱۴۱.
۱۱. صادقی، ف. مهارتی، ی. خوراکیان، ع. ۱۳۹۷. بررسی عوامل تأثیرگذار بر آمادگی دانشگاه ها برای تبدیل شدن به دانشگاهی با ویژگی های کارآفرینانه (مورد مطالعه: دانشگاه فردوسی مشهد). فصلنامه رشد و فناوری، سال چهاردهم، شماره ۵۵، صص ۵۳-۴۳.
۱۲. صمدی میارکلانی، ح. آقاجانی، ح. صمدی میارکلانی، ح. ۱۳۹۳. ارزیابی شاخص های دانشگاه کارآفرین در دانشگاه مازندران بر اساس روش فازی. توسعه کارآفرینی، دوره ۷، شماره ۳، صص ۳۸۸-۳۶۹.
۱۳. عموزاده، ج. فلاح، و. صفاریان، س. ۱۳۹۷. ارائه مدل تأثیر آموزش دانشگاه (با تأکید بر دانشگاه علوم دریایی) بر اقتصاد مقاومتی به واسطه نقش زیرساخت های فرهنگی، منابع انسانی، سیاسی- اجتماعی و اقتصادی. فصلنامه علمی پژوهشی آموزی علوم دریایی، تابستان ۹۶، شماره ۹، صص ۱۷-۳۳.
۱۴. عموزاده، ج. فلاح، و. صفاریان، س. ۱۳۹۷. دانشگاه و اقتصاد مقاومتی: بررسی تأثیر دانشگاه ها بر تحقق اقتصاد مقاومتی با میانجی گری زیرساخت فرهنگی. مدیریت در دانشگاه اسلامی، ۱۵، سال ۷، شماره ۱، صص ۱۰۶-۸۹.
۱۵. فاخر، غ. بهرام زاده، ح. برهانی، و. ۱۳۹۵. نقش فرهنگ کارآفرینی سازمانی در اقتصاد مقاومتی (مورد مطالعه: شرکت نمونه کارآفرینی کشور: آذین فورج). پنجمین همایش ملی و چهارمین همایش بین المللی، مهارت آموزی و اشتغال، سازمان آموزش فنی و حرفه ای.
۱۶. فرهادی، ف. موسوی، م. خلیلی مقدم، ت. ۱۳۹۶. اقتصاد مقاومتی، تولید و اشتغال. دوره ۳، شماره ۱، صص ۱۰-۱.
۱۷. فشاری، م. پورغفار، ج. ۱۳۹۰. بررسی و تبیین الگوی اقتصادی مقاومتی در ایران. مجله اقتصادی، شماره های ۵ و ۶، صص ۴۰-۲۹.
۱۸. فکور، ب. حاجی حسینی، ح. ۱۳۸۷. کارآفرینی دانشگاهی و تجاری سازی نتایج تحقیقات در دانشگاه های ایران. فصلنامه سیاست علم و فناوری، دوره ۱، شماره ۲، صص ۵۹-۷۰.
۱۹. قهرمانی، م. حاجی خواجه لو، ص. ابوچناری، ع. ۱۳۹۰. نقش رهبری تحولی در ارتقای دانشگاه به سازمان کارآفرین مطالعه موردی: دانشگاه شهید بهشتی. توسعه کارآفرینی، دوره ۴، شماره ۱۴، صص ۲۰۴-۱۸۵.

- ownership on economic performance in OECD countries. Small business economic, 30(1): 101-110.
29. Etzkowitz, H., Ranga, M. and Dzisah, J. 2012. *Whither the university? The novum trivium and the transition from industrial to knowledge society*. Social Science Information, 51(2):143-164.
30. Frank, D.J., and Meyer, J.W. 2007. *University expansion and the knowledge society*. Theory and Society, 36: 287-31
31. Philpott, K., Dooley, L., O'Reilly, C., and Lupton, G. 2011. *The entrepreneurial university: Examining the underlying academic tensions*. Tec novation, 31: 161-170.
32. Gibb, A. 2005. *Towards the Entrepreneurial University: Entrepreneurship Education as a Lever for Change*. The National Council for Graduate Entrepreneurship (NCGE).
33. Ghasemi, Ali 2012. *Resistance Economics Approach in Lifestyle*. Tehran: Farhangian University.
34. Hannon, P.D. 2017. *Why is the Entrepreneurial University important?* Journal of innovation management, JIM, 1: 2.
35. Kozeracki, Carol. 1998. *Institutional entrepreneurship in higher education*, Kauffman Celcee, 98(5):1-4.
36. Simmie, J., and Martin, R. 2010. *The Economic Resilience of Regions: Towards an Evolutionary Approach*. Cambridge Journal of Regions, Economy and Society, Society, 3(1): 27-43.
37. Shane, S., and Venkataraman, S. 2000. *The promise of entrepreneurship as a field of research*. Academy of management review, 25(1): 217-226.
۲۰. قهرمانی، م. پرداختچی، م. حسین‌زاده، ط. ۱۳۸۹. فرهنگ سازمانی و رابطه آن با کارآفرینی سازمانی. چشم‌انداز مدیریت دولتی، شماره ۱، صص ۳۹-۲۵.
۲۱. موحدی، ر. سپه‌پناه، م. ۱۳۹۵. بررسی مدل دانشگاه کارآفرین در مراکز آموزش عالی کشاورزی. نشریه کارآفرینی در کشاورزی، جلد سوم، شماره چهارم، صص ۳۷-۱۷.
۲۲. میرکازهی‌ریگی، ف. ۱۳۹۴. نقش کارآفرینی در تحقق اقتصاد مقاومتی در کشور. اولین کنفرانس مدیریت و کارآفرینی در شرایط اقتصاد مقاومتی.
۲۳. معاونت طرح و برنامه. ۱۳۹۴. اقتصاد مقاومتی و نقش دانشگاه در تحقق آن. شماره ۵۳.
۲۴. محمدی سیاهبومی، ح. صالحی، ف. قربانی پاچی، ع. ۱۳۹۵. تحقق اقتصاد مقاومتی با استفاده از رویکرد مدیریت جهادی، مورد مطالعه: سازمان تامین اجتماعی اصفهان. فصلنامه پژوهش‌ها و سیاست‌های اقتصادی شماره ۸۸، صص ۱۱۳-۸۵.
۲۵. مصلی‌نژاد، غ. ۱۳۸۴. آسیب‌شناسی توسعه اقتصادی در ایران. ناشر قومس، تهران.
۲۶. یداللهی فارسی، ج. زیارت، ا. خواستار، ح. ۱۳۸۸. بررسی رابطه‌ی بین ساختار و کارآفرینی سازمانی (موردی مطالعه: بانک‌های خصوصی در سطح شهر تهران). توسعه کارآفرینی، سال دوم، شماره پنجم، صص ۸۰-۵۵.
۲۷. یداللهی فارسی، ج. زالی، م. باقری‌فرد، م. ۱۳۹۰. شناسایی عوامل مؤثر بر توسعه کارآفرینی دانشگاهی (مطالعه موردی: دانشگاه جامع علمی- کاربردی). سیاست علم و فناوری، شماره (۱) ۴، صص ۳۲-۱۷.
28. Carree, M., and Thurik, A. 2006. *The leg structure of the impact of business*

Gorgan University of Agricultural
Sciences and Natural Resources

Journal of Entrepreneurship in Agriculture Vol. 5(3), 2018

<http://jead.gau.ac.ir>

DOI:

Entrepreneur University and their role in advancing and realizing resistance economics in sanctions terms

N. Naderi¹ and B. Seyfi Rasoolian^{2*}

¹Assistant Professor of Management and Entrepreneurship, Faculty of Social Sciences, Razi University of Kermanshah

²Master's degree in Organizational Orientation in Entrepreneurship, Faculty of Social Sciences, Razi University of Kermanshah

Received: 28/07/2018; Accepted: 11/11/2018

Abstract

Iran, which has chosen the policy of resistance economics is required to innovate and entrepreneurship in new economic eras, for the realization of a resistance economy is essential the readiness of economic institutions and the interaction between government and people. The entrepreneur university can be the turning point for training human resources, with new ideas and new thinking, every moment inject a new force, in the vital arteries of the growing society and Society can make use of the emerging developmental ideas of academics. Generally, academic strategies came into decision-making organizations and then enter into executive institutions; the university is the best place to theorize ideas. Therefore, the present review study is based on a comprehensive literature review of available literature and does scientific works in the field of entrepreneur university and resistance economics. Efforts have also been made to take effective steps towards removing the research gap, namely the lack of focus on third-generation universities and their position in the resistance economy. In the end, there were several proposals for, the realization of resistance economy.

Keywords: Entrepreneurship, Entrepreneurial University, Resistance Economics, Economic Resilience, Organizational Entrepreneurship.

*Corresponding author; seyfi1371@gmail.com